

Az Úrangyalára harangoznak

Lengyel és magyar költők antológiája a keresztény Európa védelmében*

Lectori salutem!

Öröm és megtiszteltetés számomra, hogy ennek az antológiának szerzőit és olvasóit köszönhetem. Tisztelet mindazoknak, akik e mű létrejöttében részt vettek. Két nép kultúráját összekapcsoló műveknek különösen nagy jelentőségük van a globalizmus oltárán minden nemzeti értéket feláldozó korunkban. Napjainkban megtapasztalhatjuk, hogy a lengyel és a magyar nép közötti, évszázadokat átélő barátságot mennyire meg tudja mételezni a pillanatnyi politikai irányvonal. Ezért e mű szerzőit, akik nemcsak őrzői, hanem építői is a lengyel és a magyar kultúrának, rendkívül nagy tisztelet illeti meg.

Nagyon mélyen érintett e kétnyelvű mű címe: *Az Úrangyalára harangoznak*. Bár életemnek túlnyomó részét immár városban éltem le, de elevenen élnek bennem a faluhelyen töltött gyermekévek emlékei. A napi háromszori harangszó (hajnalban, délben és este) s az ekkor mondott Úrangyala-imádságok meghatározták nemcsak az egyes emberek, de a falu közösségének imaéletét is. Bármilyen munkát végeztünk, bárhol voltunk, ahol elért bennünket a harang szava, megálltunk, és elimádkoztuk az Úrangyalát. Hiszem, hogy ezek az imák a korabeli emberek számára szívből jövő hálaadások és sóhajok voltak a Teremtő Isten felé. Különösen fontos erre emlékezni ma, amikor több településen a hajnali harangszó részleges vagy teljes eltörlését kéri. Ez egy szomorú jel a keresztény Európa számára, hiszen Nyugat-Európában egyre több helyen elhallgatnak a harangok, ugyanakkor egyre több helyen szólal meg a műezzin hangja.

Mindez annak az erőszakos, liberális ideológiának a következménye, amely a keresztény értékek és hagyományok eltörlését tartja legfőbb céljának, miközben minden másnak helyet ad. Ezzel a törekvéssel szemben tudatosan ki kell állnunk a keresztény kulturális és erkölcsi ér-

tékrend mellett. Meggyőződéssel valljuk Robert Schuman meglátását: „Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz.” Ezért nagyon fontos, hogy azok a nemzetek, amelyek az európai kultúrának meghatározó tagjai voltak az elmúlt ezer évben, ma is törekedjenek az egész kontinens kulturális értékeinek megőrzésére és továbbfejlesztésére. Ez a kiadvány minden bizonnyal ennek a törekvésnek egy nagyszerű példája, amellyel nemcsak a két népnek, hanem egész Európának, és túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az egész világnak is üzeni: Európában minden népnek és kultúrának helye van, de ez nem jelentheti a keresztény értékrend elutasítását, elvetését.

Kívánom, hogy e kötet szerzői és szerkesztői továbbra is legyenek e cél fáradhatatlan és rendíthetetlen képviselői! Legyen e mű megjelenése egy ünnepi esemény népeink baráti kapcsolatának elmélyítésében!

Győr, 2024. július 8.

Dr. Veres András
győri megyés püspök,
a Magyar Katolikus Püspöki
Konferencia elnöke

Bevezető sorok *Az Úrangyalára harangoznak* című antológiához

„Lengyel, magyar – két jó barát...” A jó testvéri történelem vetületei a költészet által

„Lengyel, magyar – két jó barát...” E népi szólás országainknak a régmúlt időkig (Mieszko és Géza megkeresztelkedéséig) visszanyúló közös történelméből sarjadt ki.

Egymásra utalt bennünket a **historia geografica**, a földrajzi adottság, mivel (megközelítőleg kilenc évszázadon át) szomszédai voltunk egymásnak.

* Részletek a 2025 szeptemberében Lengyelországban, Kielcében és Varsóban, valamint 2026 első felében Magyarországon, Budapesten bemutatásra kerülő könyvből.

Összeköt minket a **historia sacra** a szentek nagy alakjain keresztül, gondoljunk akár Adalbertre, Kingára, Jolánra, Salomeára vagy Hedvig királynéira egészen Esterházy Jánosig bezárólag (aki magyar arisztokrata és lengyel grófi család fiaként lett a kommunisták áldozata, 1957-ben szenvedett mártíromságot, és jelenleg zajlik a boldoggá avatási pere).

Összekapcsolódunk a **historia politica**, a közös királyaink révén. Ilyen volt Nagy Lajos – akire Lengyelországban Magyar Lajosként emlékeznek –, Várnai Ulászló, a Jagelló-dinasztia leszármazottja, valamint Báthory István, akit Erdély fejedelmeként koronáztak lengyel királlyá.

Közös kapocs a **historia oeconomica**, a közöttünk zajló kereskedelem.

Szoros kötelék a **historia surrectionis** a XIX. és XX. századi nemzeti felszabadító mozgalmak által, élükön az 1848-as magyar forradalommal és szabadságharcával, valamint Bem József főparancsnokkal. Folytatódott az 1920-as lengyel–bolshevik háborúban a létfontosságú magyar segítségnyújtással és a varsói felkelést támogató magyar közreműködéssel – annak ellenére, hogy az utóbbi esetben Magyarország a tengelyhatalmak szövetségese volt. A sort az 1956-os magyar forradalomnak és szabadságharcnak a spontán lengyel támogatása zárja.

Az elmúlt bő egy évtizedben a **historia defensionis** – az állami szintre emelt politika egyesített bennünket a keresztény értékek védelmében az egyre agresszívebb baloldali ideológiával szemben.

A lengyel–magyar kapcsolatok fent említett dimenziói közül az elsőnek és az utolsóknak a felhangjai csendülnek ki a verses antológia címéből: *Az Úrangyalára harangoznak – Lengyel és magyar költők a keresztény Európa védelmében*. A Konrad Sutarski szerkesztette kötet a lengyel–magyar történelem egy további, eddig még nem említett nagyon fontos síkjának, a **historia culturalis**nak is részét képezi. Megtalálhatók benne nagy és elismert költők művei csakúgy, mint inkább csak helyben ismert szerzők nevei. A kortárs költészet polifóniájának változatos, sokszínű áradásából különféle dallamok hallatszódhatnak ki. Irónia keveredik bennük kritikus hangokkal, vágyakozások keserű csalódásokkal,

nyugalomra intő, reménykedő szólamok fájdalomtól áthatott tónusokkal. Mély átélést és bölcs felismeréseket kívánok a kötetet kézbe vevő olvasóknak!

Varsó, 2024. február 15.

Prof. dr. hab. Michał Janocha

varsói segédpüspök,
a Lengyel Püspöki Konferencia Kulturális és
Örökségvédelmi Tanácsának elnöke
Fordította: Szenyán Erzsébet

Konrad Sutarski (Poznań–Budapest)
A keresztény Európa védelmében
(lengyel előszó)

A mai Európa kezdi elveszíteni eddigi arculatát, a keresztény hitnek egyre inkább csökken a jelentősége, különösen Nyugat-Európában. Megszűnni látszik vezető szerepe, különösen az emberek erkölcsi értelemben vett irányításában.

A világvárvány időszakában, amikor egész társadalmak fordultak önmagukba, olybá tűnhetett, mintha az idő megállt, megfagyott volna. Mégis, ennek leple alatt továbbra is szakadatlanul érkeztek hivatlan jövevények tömegei hajókkal és lélekvesztőkkel Európába. A nyugati országok lakosság száma – főleg a muszlim vallásúak miatt – növekszik, elterjednek és terebélyesednek a kulturálisan idegen, már a saría törvények által irányított gettók. Egyre több keresztény templomot alakítanak át mecsetté, és egyre több engedelményt adnak az Allah-hívőknek. Ennek a beözönlő nyomásnak leginkább csak földrésznünk keleti fele áll ellent (kerítés Magyarország déli határán, a Visegrádi Együttműködés Brüssz-szelnek ellenszegülő fellépései).

Ugyanakkor beszivárog az alapvető biológiai tényeket is tagadó genderideológia az Atlanti-óceánon túlról, és rákként terjed egész Európában, nem kímélve a hagyományosan keresztény Lengyelországot és Magyarországot sem. Külföldről támogatott civil szervezetek népszerűsítik, így terjed el az egyetemeken, az iskolákban, sőt, már az óvodásokat is igyekeznek érzékenyíteni.

A hagyományos értékrend immár széttöredez, így a keresztények sem tudnak különbséget tenni jó és rossz között.

A Krisztus utáni első évezred nagy népvándorlásait követően, amikor is Ázsiából Európába érkeztek a germánok, a hunok és végül (a IX. század végén) a magyarok, Európa idővel megszilárdult – először etnikai összetétel szempontjából, később kulturális és vallási téren is. Ettől kezdve Európában már nem zajlottak jelentős népességcserék, így etnikailag viszonylag stabil, görög–római kulturális alapokon álló keresztény államok jöttek létre, amelyek egységét csupán két jelentősebb – de népvándorlást nem okozó – vallási törésvonal osztotta meg: az egyik a kereszténység kettészakadása (a szimbolikus 1054-es évhez kötődően) nyugati, latin rítusú és keleti, pravoszláv rítusú egyházra, a másik pedig a XVI. században keletkezett az evangéliumi megújító mozgalmak (lutheranizmus – 1517, anglikán reform – 1534, kálvinizmus – 1536) hatására. Ennek következtében Nyugaton jelentős néptömegek különültek el a pápai befolyás alatt álló katolikusoktól.

Az európai államok így megszilárdult szerkezete – amelybe Lengyelország és Magyarország a X. század második felében (966-ban, illetve 972-ben) tagozódott be a kereszténység felvételével – egészen a jelen időkig megmaradt. És éppen ennek az európai civilizációnak, elsősorban Lengyel- és Magyarországnak kellett szembenéznie számos veszedelemmel – fennállásának immár majdnem ezer éve alatt (leginkább a tatárjárás és a hódító Oszmán Birodalom jelentette kihívásokkal) –, melyek elsősorban a vallás, a kultúra és az etnikai összetétel szempontjából okozhatták volna veszét.

Az előző évszázad során sohasem látott gyökeres átalakulások sújtották a világot. Egész Európa élete – így az enyém is – a náciizmus által teljesen szétzilálódott. Fiatalságom idején egész Kelet-Európát egy másik gyilkos totalitárius rendszer árnyékolta be – a kommunizmus. Csak e két rendszer eltűnését követően, az 1989/1990-es rendszerváltás után tűnt úgy, hogy beköszöntött a harmónia idősza. Országaink a kommunizmus béklyóitól megszabadulva elkezdhatték a fokozatos felzárkózást Nyugat-Európa országa-hoz, a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való csatlakozás révén. A béke eljövételének, a biztonság és a jólét fokozatos növekedésének kel-

lett volna bekövetkeznie. Annak ellenére kellett volna mindennek így alakulnia, hogy az Európai Unió elődje – a Szén- és Acélközösség – egyik alapítója, Robert Schuman francia külügyminiszter már idejekorán figyelmeztetett: „Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz.” Ezt még a múlt században jelentette ki, akkor, amikor az emberiség természetes szellemi áramlataként a tizenharmadik században kialakult liberalizmus még nem került a pénz hatalom mágikus befolyása alá, és nem kezdett önmaga ellentétévé válni, hogy aztán végül a huszadik és huszonegyedik század fordulóján létrehozta a totalitárius rendszerek új, harmadik változatát, a globalizmust, amely az egész világ fölötti uralomra készül, kezdve Európával.

A helyzet összegzéseként szükséges kijelenteni, hogy Európát nagy veszély fenyegeti: a pénzügyi hatalmi elit korábban már említett globalista-neoliberális politikájának a végzetes befolyása alá került. Ez az az elit egyes országokat és az egész földrészt gazdaságilag kiszolgáltatott állapotba kívánja kényszeríteni – vagyis leigázni. Ennek részeként a nemzeti kultúrákat, hagyományokat és a keresztény vallást (amely számukra pusztító hatású) lecserélni törekszik a sekélyes, az Atlanti-óceán túloldaláról jövő áramlatokkal. Mindezt tetézi a teljesen más kultúrájú és vallású (főleg a más hitűekkel szemben jellemzően intoleráns iszlám) népek óriási és egyre erősödő illegális bevándorlása Európába, ami alapvetően megváltoztatja a földrész etnikai, kulturális és vallási szerkezetét. Ennek a következményei már jól észrevehetőek Nyugat-Európa számos országában (például Németországban, Franciaországban, Svédországban, Belgiumban vagy Hollandiában, és ezt a sorsot szánják Közép-Európának is). A több mint ezeréves szünet után újratekintendő XXI. századi népvándorlás óriási vállalkozás, amely hatalmas pénzügyi ráfordításokat igényel, és nemzetközileg kiépített hátorszámot feltételez. Ennek a hatalmas vállalkozásnak a mozgatói politikusok, tudósok és a média megvesztegetésével érik el céljukat, hogy kialakítsák a közmeggyőződést: ez az egyetlen alkalmas módja a világ helyes irányba történő fejlesztésének. A fenyegető veszélyt ezért nem lehet másként értelmezni, mint a hagyományos Európa (vagyis az európai nemzetek közössége)

elleni – a globális pénzügyi elit által irányított – rejtett támadást négy szintéren: a gazdasági, a kulturális, a vallási és a migrációs-betelepitési ügyek tekintetében azzal a céllal, hogy átalakítsa, lerombolja az európai nemzetek fő védelmező erejét jelentő önazonosságát. Jelenleg tulajdonképpen már csak a földrész középső és keleti része tanúsít ellenállást e tervekkel szemben.

Ezért ne engedjük, hogy egész Európában uralomra jusson a Nyugat istentelen ultraliberalizmusa, annak minden deviáns vadhajtásával együtt! Ne hagyjuk, hogy Európát lehengereljék az Ázsiából, Afrikából származó idegen vallások, mint például az iszlám. Ha ez bekövetkezne, Európa megszűnne a legtoleránsabb és leginkább felebaráti vallásnak a képviselőjeként létezni. Hiszen semelyik másik vallás sem ismeri a „szerezd felebarátodat, mint tenmagadat” erkölcsi útmutatását.

Jelen antológia tehát a legmélyebb értelemben kíván egyetemesen európai és ökumenikus lenni – igaz, egyelőre még csak lengyel nyelven (később talán más nyelveken is megjelenhet majd, elsősorban természetesen magyarul). Lengyel és magyar költők verseiből összeállított válogatást tartalmaz, mert továbbra is e két, egymással mély barátságot ápoló nemzet maradt a legkeresztényibb Európában: az ő kettősük védelmezte a legerősebben és a leghosszabb ideig Európa keresztény, kulturális és etnikai identitását egészen az első tatárjárástól, vagyis 1241-től kezdődően.

Lengyelország alapvetően katolikus. Magyarországon a katolikus, református és evangélikus felekezetek az ökumenikus együttműködés egyensúlyát alakították ki egymással. Ez az antológia a fenti körülményekre tekintettel lengyel és magyar írók verseit és írásait szeretné egybe gyűjteni, olyan keresztényeket, akik függetlenül attól, hogy akár katolikusok, akár protestánsok, akár ortodoxok, egy oldalon harcolnak politikusokkal, tudósokkal, papokkal Európa védelmében – akkor is, ha az ő erősségük a tollforgatás. Európa ugyanis csak addig maradhat meg, amíg keresztény hite képes megvédeni őt. A keresztény Európát oltalmazó legerősebb tényezők: Isten, Haza és a Család. Azonban a költészetet is erős fegyverként lehet bevetni e küzdelemben.

Fordította: Sutarski Szabolcs

Bata János (Horgos, Délvidék)
Isten, áldd meg a magyart!
 (magyar előszó)

Most, amikor egy új világ küszöbén állunk, de az is lehet, már ott vagyunk abban az új világban, ha félve is, és akkor is, ha csak töredékesen és homályosan látunk, mégis szembe kell néznünk a szörnyű valósággal: évezredes rend van megszűnőben, évezredes rendszer felbomlóban!

Úgy tűnik, Európa nyugati és északi része menthetetlenül elveszett, azaz elveszett az a világ, amilyenek mi ismertük az elmúlt évtizedekben: a művészetek, a tudomány, az emberhez méltó élet világa. Helyette az álművészetek, az áltudományok és az emberhez méltatlan élet világa az, ami után közülünk is oly sokan vágyakoznak – és nem csak vágyakoznak, fölkerekednek, és egy tál lencséért részesei lesznek egy pusztuló világ színjátéka utolsó fölvonásának.

Évszázadok múltán, ha még lesz ember, és lesz olyan ember, aki gondolkodni mer, bizonyára a párizsi Notre-Dame 2019. áprilisi lángolásában és égésében az egész nyugati kultúrkör, a nyugati világ megsemmisülésének jelképét fogja látni.

Mert nem maradhat fenn az a világ, amely meghasonul önmagával. Nem maradhat fenn az a világ, amely képtelen megvédeni önmagát. Nem maradhat fenn az a világ, amelyben gyermek fordul szülője ellen, és szülő gyermeke ellen. Micsoda alvilági erők azok, amelyek arra tanítják a gyermeket, hogy vesse el és vesse meg, gyűlölje azokat, akik őt fölnevelték, akik neki életet adtak, és akik neki az életüket adták! És micsoda rettenet az, ha szülő dobja el magától magzatát, tagadja meg őt, oltja ki gyermeke, gyermekei életét? – Ez a világ nem maradhat fenn.

És nem maradhat fenn az a világ sem, amely képtelen önnönmaga védelmére. Az a világ, amely bambán tűri azt, hogy idegenek rombolják szét mindazt, amit őseik évszázadok alatt fölépítettek, amit azok kezük munkájával és orcájuk veritékével megteremtettek. Ez a világ a jólétbe behülyülve nézi, üveges tekintettel bámulja, hogyan hódítják el tőle létének terét, miként veszik el idegenek a jövőjét. Áll és bámul. Már nem figyel, csak áll, még tétován megtesz egy-egy mozdulatot, de lépni már nincs ereje. Cselekvésre képtelen.

És mi hol vagyunk ebben a világban? Mi lesz velünk, mi lesz az utánunk jövők nemzedékével? Milyen életük lesz nekik ebben az új, születőben lévő világban? Mit adhatunk nekik, mivel védhetjük, mivel vértézhetjük föl magunkat a már dúló, időnként dühöngő háborúban?

Mi is ott vagyunk a forгатag közepén, a tom-boló elemek nem kerülnek el a mi otthonunkat sem, nem bújhatunk el előlük, mert nincs már hova bújnunk, nincs hova hátrálnunk, mert a hatalmasok fölégetik a hátországunkat is. Tudnunk kell: nekünk is csak hamut, üszköt és halált szán-nak. Nekünk sem kegyelmeznek.

Egyetlen mentsvárunk a hitünk és kultúránk. E kettő, a hit és a kultúra óvott meg bennünket az évezredek során, és ez az egyetlen esélyünk ebben a sarkaiból kifordult, új világban.

A zene, a tánc, a festészet, a szobrászat, épít-tett örökségünk, meséink, filmjeink, történeteink – ezek azok, amelyek megmenthetnek bennün-ket a pusztulástól. És azok az emberek, akik ezeket eldalolják, eljátsszák, eltáncolják, lefestik, kőbe, fába vésik, fölépítik, elmesélik, filmre ve-szik, és továbbadják nekünk azokat a története-inket, amelyek átsegítenek bennünket a közelgő évek viharos eseményein.

És a szavak, anyanyelvünk szavai, anyáink, apáink, gyermekeink és unokáink szavai. Ősi, ős-régi szavak, amelyek a mában is elevenen élnek, amelyek kimondva és leírva óvnak, dédelgetnek és becéznek, vigasztalnak és megsegítenek, erőt adnak, és kiutat mutatnak a legsötétebb éj-szakából is. Anyanyelvünk szavai, létünk, a múltunk, a jelenünk és a jövőnk varázslatos szavai. Mentsvárunk anyanyelvünk.

Mert ennél többet mi sem kérhetünk: Isten, áldd meg ezt a mi világunkat!

(2019)

Konrad Sutarski (Poznań, Budapest)
Ég a Notre-Dame (Płonie Notre Dame)

Ég a Notre-Dame lángol Európa
történelmünk s kereszték hamvadnak a tűzben
köröttünk bámész tömeg tolong tanácstalan
térdre omol nagy keservében
és mormol rég elfeledett imákat
karjait emelve az izzó Isten felé

Hát hol vannak őrzői a szív- s lelkiismeretnek
ők már mecseteket emelnek a földből
nemi tudatukat vesztett gyerekeknek sulykolják
a gendert
hogy férfi férfitől miként foganhat magzatot
még a leszbikusok is szájátva megállnak
A félhold a sötétlő égen
villámolva „Allah akbar”-t kiált
a föld megremg rémületében
és esővel zúdul ránk őrzőngő viharokkal
Istenem bár lángolsz
adjál nekünk erőt

2019. IV.

Fordította: Döbrentei Kornél

Döbrentei Kornél (Pomáz)
Tél

Jézus áttűz a nyárból, és megérnek
a fölszított mécsesek a bőrünk alatt.
Világgá mentünk anyánkból, fejünkön
hetykemód a Nap, rembrandti piros
satyak. Ormótlan kiskorú kezünkkel
tengert írunk a porba, míg elrohad
a nagy cet agyunkban. Íme, pompánk
a rögben: csuklónk alól égbe pazaroljuk
a szökőkutakat. A Hold ezüst
üllőin feketén szikrázik a gyász,
és hallgat hazánk, szívében az idő
sötét szigetével. Testünk elkékülő
bárkáiba zuhog a homok, a homok,
keserves anyafölddé zuhog.
Jézus még áttűz a nyárból –
a hősnek is testszaga van!
Vérünk illatából gyöngéd havazást
szőnek az angyalok, és a szívünkig
lassan fölúszik a hattyú tél.

(2024)

Takaró Mihály (Budapest)
Visszanézve a 20. századra

A látvány olyan volt,
 rám úgy hatott,
 mint egy semmibe néző,
 hó alatt kéklő,
 kifagyott halott.

Igen, igen, úgy láttam
 a magunk keze által
 bőséges vérben áztatott,
 szegény huszadik századot.

S e borzadályos, néma hullá-
 panorámától
 megdermedtem
 én is, mint
 aki nem megy
 sehova már
 semmit nem kér,
 semmit se vár
 és nem okul,
 csupán gyászol, mert
 üres a jászol,
 üres a kereszt,
 és üres a szív...

Igen, ez a múlt, a
 „kifagyott halott”.
 Az emberiség sírásója,
 Istent gyalázó,
 vérben áztatott
 huszadik század...

Wacław Buryła atya
 (Krośnice, Oleśnica mellett)
Az igazi béke

a békéről szóló szavakból
 nem születik béke

béke csak ott terem
 ahol virágzik a szeretet

Fordította: Semsei Ferenc

Betlehem